

De Vlaamse conjunctuur in april 2011

Dirk Festraets
Myriam Vanweddigen
Kim Creminger
Thierry Vergeynst

Foto: Image 100

Inleiding

In dit artikel komt de conjuncturele situatie in Vlaanderen aan bod, evenals een korte internationale context als inleiding. Onder conjunctuur wordt verstaan de recente ontwikkeling van de economische toestand. Gezien de traditionele reeksen over bruto binnenlands product (bbp), investeringen, gezinsinkomen en dergelijke niet op maand- of kwartaalbasis beschikbaar zijn en bovendien niet recent van aard zijn, wordt daarom in deze nota (ook) gebruik gemaakt van conjunctuurenquêtes.

1. Korte situering van de internationale conjunctuur

Hierna komt de economische situatie in Europa, de Verenigde Staten (VS), Japan, China en India beknopt aan bod.

De economie trekt aan in de Europese landen. In 2010 lieten België, de omringende landen en de eurozone de crisis achter zich. De groei was iets zwakker in de tweede jaarhelft van 2010 omwille van het geleidelijk uitdoven van overheidsstimuli (zoals overheidssubsidies en -investeringen) en de minder krachtige rol van de voorraadopbouw in de economische groei. Voor 2011 voorzien internationale instanties een reële economische groei voor de eurozone van 1,6 à 1,7%. Voor 2012 is dat zelfs 1,8 à 2,0%. Duitsland is daarbij duidelijk de motor van de groei. Volgens het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zou België het echter iets beter doen dan gemiddeld in de eurozone in 2011 en dat zou ook zo zijn in 2012.

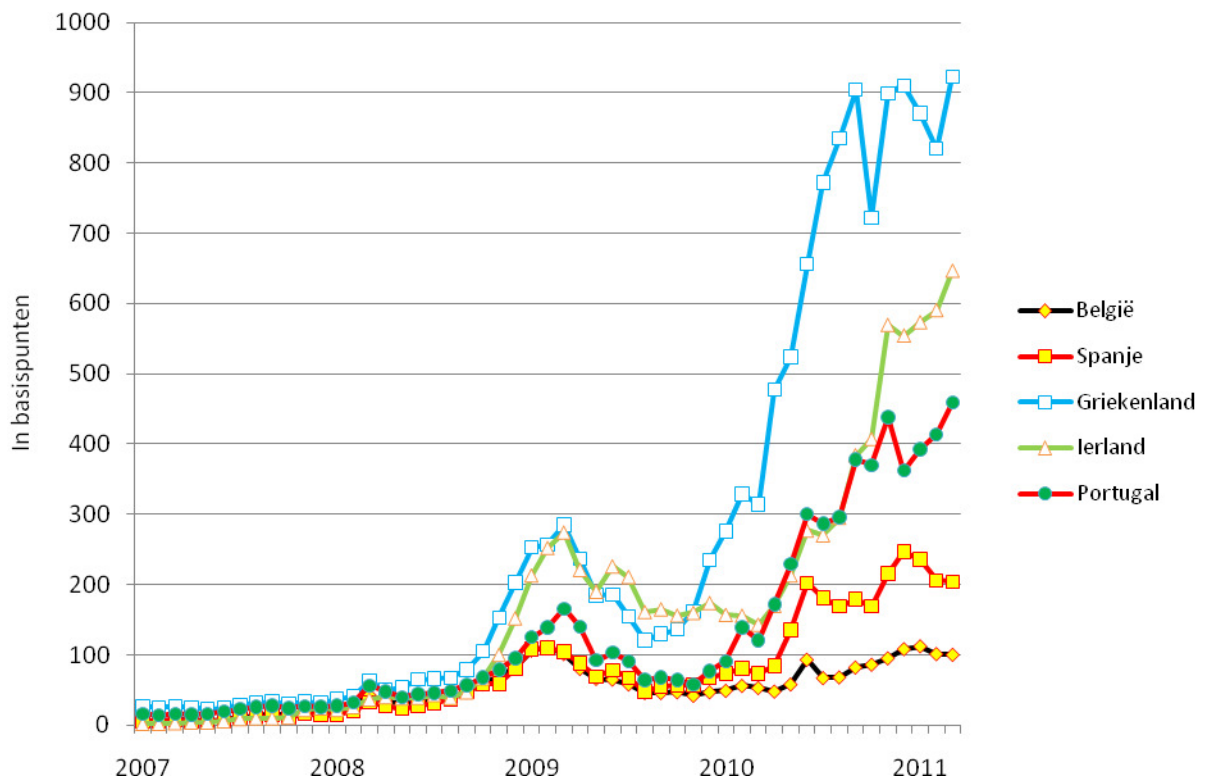
De onzekerheid ten aanzien van deze voorspellingen is momenteel extra groot. Overheden hebben de laatste paar jaar ernstige inspanningen moeten doen om de crisis te bestrijden. De schuldniveaus en begrotingstekorten liepen op. Daarbij komt nog dat de westerse landen zich moeten voorbereiden op de stijgende kosten van de vergrijzing en dat ze inspanningen moeten leveren om competitiever te worden in een omgeving waar de opkomende economieën (BRIC¹, N11²) een steeds grotere rol spelen. De financiële markten houden dat steeds nauwlettender in het oog. Landen die onvoldoende werk maken van het saneren van hun overheidsfinanciën worden afgestraft doordat de financiële markten een hogere vergoeding eisen voor staatspapier. Figuur 1 toont dat de spread³ met Duitsland voor overheidspapier met een langere looptijd hoog opgelopen is voor een aantal perifere eurolanden. Maar ook België dient alert te zijn; immers ook de Belgische spread met Duitsland is nu hoger dan vier jaar eerder.

¹ BRIC: Brazilië, Rusland, Indië en China.

² N11 of Next-11: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Filippijnen, Pakistan, Turkije en Vietnam.

³ Procentpuntverschil x 100 tussen de rente op 10-jarige Belgische staatsobligaties en het Duitse equivalent.

Figuur 1 Spread tussen Duitsland en België en de PIGS-landen⁴ op de secundaire markt voor overheidspapier met een resterende looptijd dicht bij 10 jaar, januari 2007 - maart 2011, in basispunten

Bron: ECB, verwerking SVR

Een andere negatieve factor is de toegenomen inflatie. Dit komt hoofdzakelijk door de prijsstijgingen voor olieproducten en voor voeding en grondstoffen. Tenslotte is er ook de sociaal-politieke onrust in een aantal Maghreblanden en onverwachte gebeurtenissen zoals natuurrampen.

Aan de andere kant geeft het bedrijfsleven blijk van veerkracht. De vraagperspectieven zijn goed omwille van de arbeidsmarkt die sneller dan verwacht verbetert en door de expansie van de opkomende economieën. Het consumentenvertrouwen herstelde zich fors na de inzinking in 2009.

De economie zou in de VS nu en volgend jaar nog sterker aantrekken dan in de eurozone. Het terugdringen van het overheidstekort is echter een uitdaging voor de Amerikaanse beleidsmakers. Ook het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans blijft een oud zeer.

Japan werd in maart 2011 geteisterd door een zware aardbeving en vloedgolf. Daar bovenop komen nog de problemen in de kerncentrale van Fukushima die nog niet opgelost zijn. Naast het menselijke leed zal dit belangrijke inspanningen vergen van de Japanse overheid om delen van het land herop te bouwen. Het is nog onzeker in welke mate dit de Japanse economie zal beïnvloeden. Japan blijft intussen kampen met een zeer hoge overheidsschuld.

De Chinese en Indische economieën blijven ook in 2011 en 2012 aan een sterk tempo groeien. China doet inspanningen om de binnenlandse vraag te stimuleren (met name de private consumptie). In Indië zullen investeringen in infrastructuur een stimulans zijn. Ook de bedrijfsinvesteringen zitten in de lift omwille van toenemende capaciteitsproblemen in het productieapparaat.

⁴ PIGS: Portugal, Ierland, Griekenland en Spanje.

Tabel 1 Reële groei van het bbp (in %) - Realisaties (2010) en vooruitzichten (2011-2012) - België in internationaal perspectief

	Realisaties 2010	Vooruitzichten 2011			Vooruitzichten 2012		
		OESO	IMF	Europese Commissie	OESO	IMF	Europese Commissie
België	2,0	1,8	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0
Nederland	1,7	1,7	1,5	1,5 (1,7)	1,8	1,5	1,7
Duitsland	3,7	2,5	2,5	2,2 (2,4)	2,2	2,1	2,0
Frankrijk	1,6	1,6	1,6	1,6 (1,7)	2,0	1,8	1,8
Eurozone	1,7	1,7	1,6	1,5 (1,6)	2,0	1,8	1,8
VK	1,8	1,7	1,7	2,2 (2,0)	2,0	2,3	2,5
VSA	2,7	2,2	2,8	2,1	3,1	2,9	2,5
Japan	3,5	1,7	1,4	1,3	1,3	2,1	1,7
China	10,3	9,7	9,6	n.b.	9,7	9,5	n.b.
India	10,4	8,0	8,2	n.b.	8,5	7,8	n.b.

Bron: Eurostat, Europese Commissie (Autumn Forecast 2010, tussen haakjes: February 2011 Interim Forecast), IMF (World Economic Outlook April 2011), OESO (Perspectives économiques de l'OCDE, N° 88, novembre 2010)

2. Vlaanderen

Bij de bespreking van de Vlaamse conjunctuur komen de volgende indicatoren aan bod, gegroepeerd in een aantal subhoofdstukken: 'algemene conjunctuur en industriële productie' (globale conjunctuurcurven, industriële productie, activiteitsindicatoren), 'binnen- en buitenlandse vraag' (binnenlandse vraag, uitvoer), 'bedrijfsinvesteringen' (voorraadpeil, vraagvooruitzichten, capaciteitsbezetting, investeringsvooruitzichten), 'loop van de bedrijven' (oprichtingen, stopzettingen, faillissementen), 'consumptie van de gezinnen' (consumentenvertrouwen en deelindicatoren) en 'arbeidsmarkt' (uitzendarbeid, vacatures, aantal werkzoekenden, werkgelegenheidsvooruitzichten).

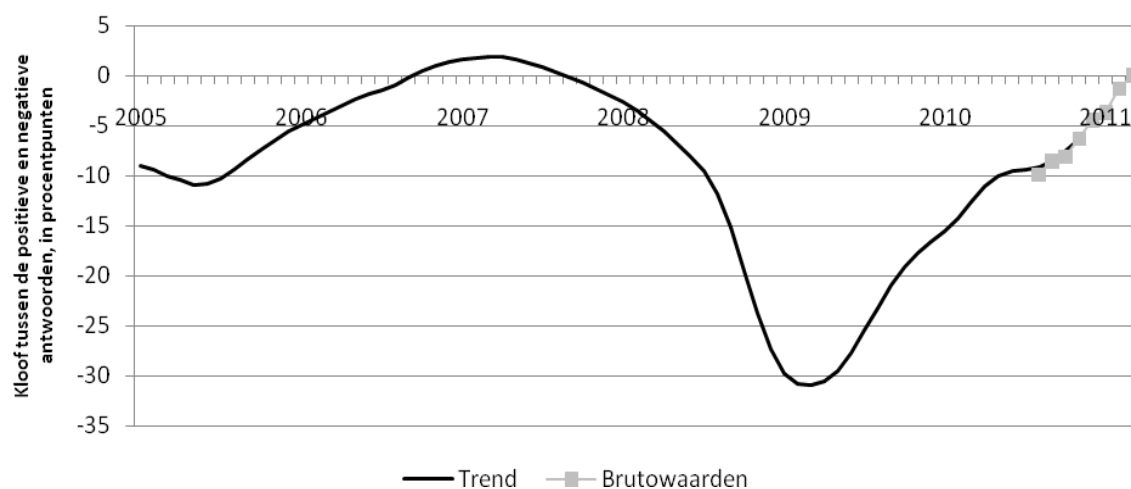
2.1. Algemeen conjunctuurverloop en productie van de industrie

De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België (NBB) is er de laatste zes maanden sterk op vooruitgegaan⁵. Uit de conjunctuurcurve van de industrie (figuur 2) blijkt dat zowel de trend als de brutowaarden de laatste 8 maanden sterk opwaarts gericht zijn. Het ondernemersvertrouwen verstevigde in het najaar van 2010 en begin 2011 in alle ondervraagde bedrijfstakken, alhoewel er in de handel enige twijfel was. Vooral in de bouwnijverheid en de sector van de diensten aan ondernemingen nemen de brutowaarden de laatste maanden enorm toe (figuur 3). Dit wijst op een conjunctureel herstel.

Het niveau van het reële bbp lag in 2010 nog steeds onder het precrisisniveau van 2008. De financieel-economische crisis heeft gedurende verschillende jaren een grote invloed gehad op de omvang van het bbp. Volgens het econometrische model HERMREG zou het Vlaamse bbp in 2011 toenemen met 1,9% en in 2012 met 2,4%. Dit is een stuk hoger dan in 2008 en 2009 (respectievelijk 0,8 en -3,0%), maar nog steeds lager dan in 2006 en 2007 (telkens meer dan 3%).

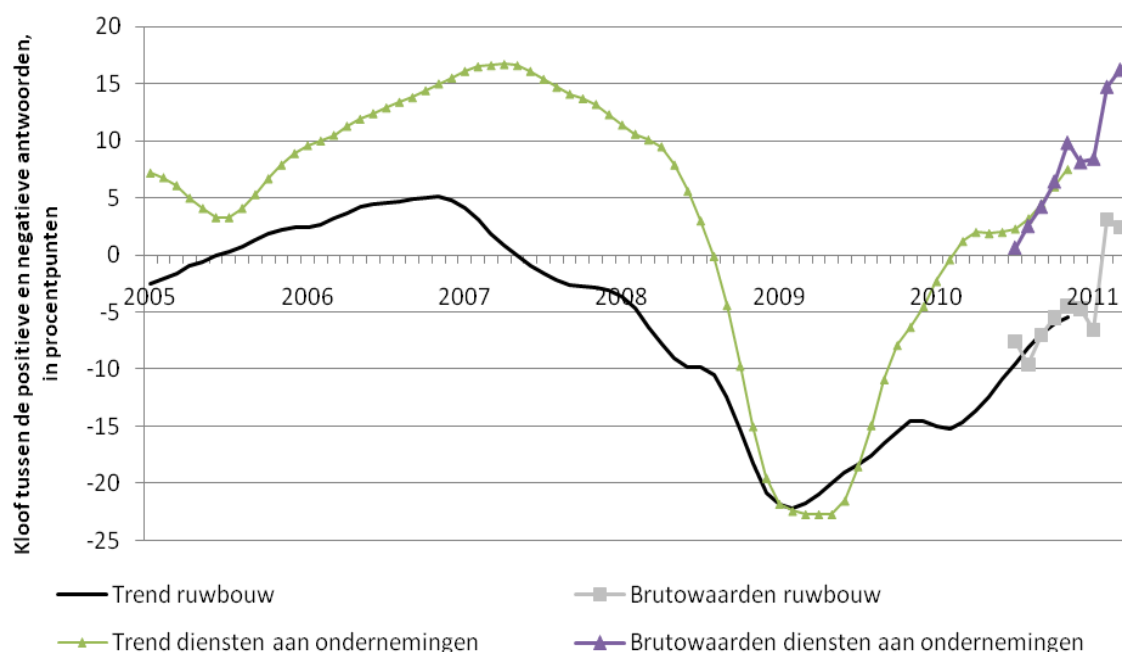
⁵ Maandelijks ondervraagt de NBB de bedrijfsleiders over hun inschatting van de conjunctuur door middel van een aantal vragen (verloop productie, verloop bestellingen, vooruitzichten vraag,...). Op basis van de antwoorden wordt een conjunctuurindicator gemaakt. Op regionaal vlak zijn er indicatoren voor de industrie, handel, ruwbouw en diensten aan bedrijven. Er zijn seizoengezuiverde resultaten (hier "bruto" genoemd) en seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens (hier "trend" genoemd). Om statistische redenen komen de trendwaarden met een paar maanden vertraging beschikbaar.

Figuur 2 Conjunctuurcurven in de industrie voor het Vlaamse Gewest, januari 2005 – maart 2011

Bron: NBB

Figuur 3 Conjunctuurcurven in de ruwbouw en de diensten aan ondernemingen voor het Vlaamse Gewest, januari 2005 – maart 2011

Bron: NBB

Volgens de NBB-conjunctuurenquête trekt het productietempo bij industriële ondernemers sinds half 2009 gestaag aan. De industriële productie lag in 2010 7,1% hoger dan in 2009. In januari 2011 is er zelfs sprake van een stijging van 11,1% ten opzichte van januari 2010 (Bron: ADSEI). De productie trekt het meest aan in de subsector⁶ van de intermediaire

⁶ De productiecijfers van ADSEI zijn ook verkrijgbaar naar hoofdindustriegroep. Dat is een traditionele indeling van de industriële bedrijfstakken naar hun 'rol' in het productieproces: bedrijfstakken die intermediaire goederen produceren leveren volgens deze traditionele optiek input van producten voor de verdere stadia van het productieproces: het gaat bijvoorbeeld om chemische goederen, weven en spinnen van textiel, metallurgie.... Bedrijfstakken die investeringsgoederen voortbrengen gebruiken intermediaire goederen om diverse machines en apparaten te produceren. Met behulp daarvan worden finaal consumptiegoederen

goederen (+12,3% jaar-op-jaar tijdens januari-december 2010). Deze evolutie wijst mogelijk op een (sterkere) toekomstige conjunctuurverbetering in andere subsectoren, aangezien intermediaire goederen op een later tijdstip gebruikt worden in het productieproces van andere goederen. In januari 2011 bedraagt de stijging zelfs 17,4% in vergelijking met januari 2010. In de subsector van de duurzame consumptiegoederen en investeringsgoederen neemt het productietempo eveneens toe (+6,9% en +5,2 % jaar-op-jaar tijdens het jaar 2010). De productie van de niet-duurzame consumptiegoederen wijzigde slechts zeer licht (+0,2% in 2010 ten opzichte van 2009). Dit valt te verklaren doordat deze sector minder onderhevig is aan conjunctuurbewegingen, gezien de aard van de producten (voeding, kledij, ...).

De verkopen in de handel zouden volgens de NBB weer toenemen, hoewel in november 2010 en januari 2011 negatieve brutowaarden werden opgetekend. Toch is de trend opwaarts gericht. Van de activiteit in de ruwbouw kan hetzelfde gezegd worden. Bij de diensten aan ondernemingen trekt de activiteit eveneens aan en is de trend duidelijk opwaarts gericht. Begin 2011 is er wel een dipje waar te nemen in de brutowaarden.

2.2. Binnen- en buitenlandse vraag

De binnenlandse bestellingen in de industrie trekken aan sedert het begin van 2009. Er deed zich een stabilisatie voor medio 2010, maar de brutowaarden voor eind 2010 en later zijn zonder meer goed te noemen. Ook in de handel zijn de ondernemers gunstig gestemd over de bestellingen. Een analoog patroon tekent zich af bij de marktvraag bij diensten aan ondernemingen: de tendens is er vanaf medio 2010 duidelijk stijgend. Het orderbestand in de ruwbouw geraakte vanaf de tweede jaarhelft van 2010 beter gevuld. De recentste brutowaarde voor maart 2011 vertoont echter enige aarzeling.

De Vlaamse goederenexport⁷ kende in 2010 een fors herstel na de inzinking in 2009 (figuur 4). De Vlaamse goederenuitvoer bedroeg 256,0 miljard euro in 2010, of 17,2% meer dan in 2009. Maar toch is de zware terugval van 2009 hiermee nog niet volledig weggewerkt: toen daalde de goederenexport immers met 17,9%. De industriële ondernemers zijn volgens de NBB-conjunctuurenquête inderdaad van oordeel dat hun buitenlandse orderpositie toeneemt. De recente brutowaarden van deze curve verbeteren ook duidelijk.

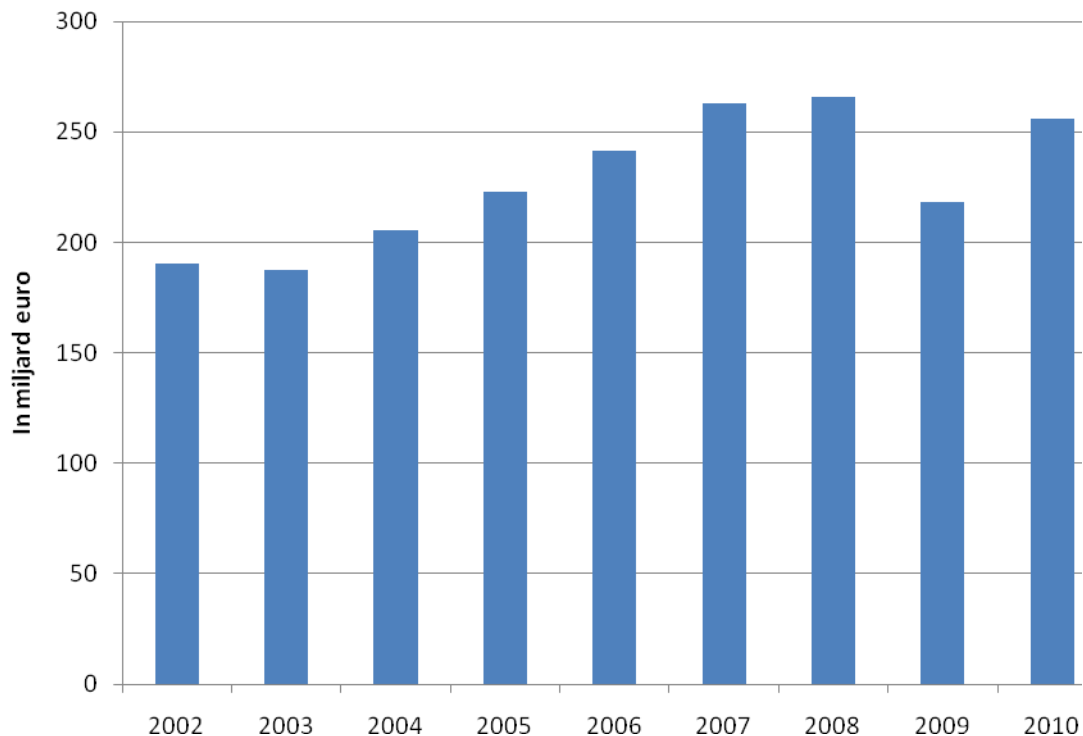
Het herstel van de Vlaamse uitvoer komt vooral op naam van de afzetmarkten buiten de EU27 (+31,3% in 2010). De nieuwe groeimarkten⁸ lieten zich niet onbetuigd: BRIC (+45,1%), N11 (+27,1%), Aziatische Tijgers (+28,4%) en ASEAN (+25,2%). Maar ook de uitvoergroei naar Noord-Amerika en Japan (+22% en +36,5%) lag boven het gemiddelde. Farmaceutische producten, voertuigen en chemische producten vormen de top 3 van de Vlaamse uitvoer. Maar in 2010 groeide vooral de uitvoer van aardolieproducten sterk (+49,4%). Dat heeft te maken met een gestegen vraag naar brandstoffen en – in het kielzog daarvan – een gestegen uitvoerwaarde van deze fossiele brandstoffen.

gemaakt. Er is een onderscheid tussen duurzame (meubels, huishoudtoestellen,...) en niet-duurzame consumptiegoederen (voedingsmiddelen, kleding,...). Omwille van de beschikbaarheid van voldoende statistisch materiaal wordt deze indeling in hoofdindustrieën gebruikt, zij het dat ze geen licht werpt op de rol van gezinnen, verenigingen en andere actoren zoals de overheid in de productie en consumptie van goederen en diensten.

⁷ Er zijn geen gegevens beschikbaar over de regionale in- en uitvoer van diensten.

⁸ Dit zijn de BRIC (Brazilië, Rusland, Indië en China), de N11 (Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Filippijnen, Pakistan, Turkije en Vietnam), de Aziatische Tijgerlanden (Hong Kong, Zuid-Korea, Singapore, Taiwan) en de ASEAN (Brunei, Cambodja, Filippijnen, Indonesië, Laos, Maleisië, Myanmar, Singapore, Thailand en Vietnam).

Figuur 4 Totale goederenuitvoer van het Vlaamse Gewest (communautair concept), van 2002 tot 2010, in miljard euro

Bron: INR

2.3. Investerings van de bedrijven

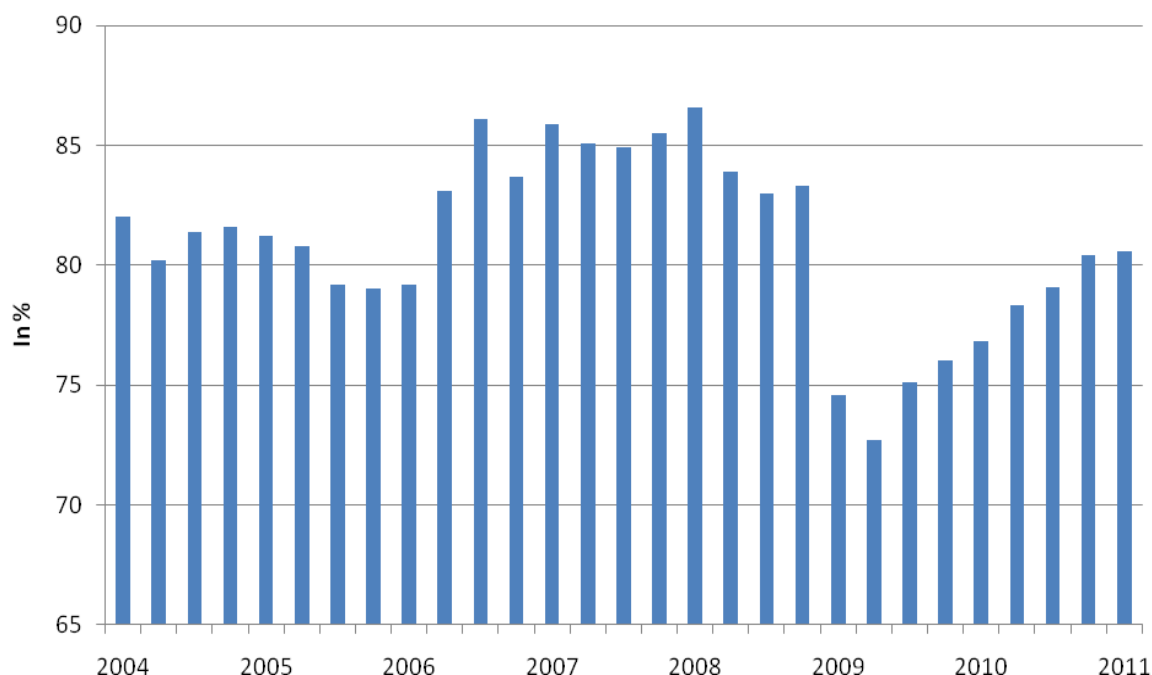
Drie determinanten zijn van belang voor de investeringen: het peil van de voorraden, de globale vraag en de bezettingsgraad van het productievermogen.

Het voorraadpeil in de Vlaamse industrie (bron: NBB-conjunctuurenquête), dat als gevolg van de kredietcrisis sterk terugviel, herstelde zich sinds begin 2010 gestaag. Toch wijzen de recente fluctuerende brutowaarden eerder op wat vertraging in de toename van de voorraden. Dit wijst op een nog niet volledig herstelde vraag, aangezien voorraden afhankelijk zijn van vraagvooruitzichten. Aan de andere kant laat dit nog ruimte voor verdere investeringen (en dus productie) in voorraden als de conjunctuur het later beter doet.

De vraagvooruitzichten in de industrie veren duidelijk op (bron: NBB-conjunctuurenquête). De brutowaarden zijn de laatste zes maanden continu gestegen, de trend is duidelijk opwaarts gericht. In de handel is er wat twijfel over de vraagverwachtingen. De laatste maanden zijn de brutowaarden zelfs weer gedaald. Ook in de ruwbouw zijn er enige fluctuaties te zien in de meest recente brutowaarden. Globaal gezien is de trend echter wel opwaarts gericht.

Bij de aanvang van het eerste kwartaal van 2011 gebruikt de Vlaamse industrie (exclusief voeding) 80,6% van het productievermogen (figuur 5, bron: NBB-conjunctuurenquête in de industrie). Het is het zevende kwartaal op rij dat de bezettingsgraad aantrekt, waarmee ze het historisch langetermijngemiddelde overschrijdt (78,9%). Bovendien bereikt de bezettingsgraad hiermee haar hoogste niveau sinds begin 2009. Maar het stijgingstempo begint af te zwakken ondanks het feit dat de bezettingsgraad zich nog steeds duidelijk onder het precrisisniveau bevindt (toen bedroeg die minstens 83%).

Figuur 5 Capaciteitsbezettingsgraad in de industrie, eerste kwartaal 2003 – eerste kwartaal 2011, in % van het totale productievermogen

Bron: NBB

Al bij al zijn de determinanten om te investeren vrij gunstig. Zo verwacht het Federaal Planbureau dat de Belgische bedrijfsinvesteringen in de loop van 2011 verder aan kracht winnen, met een jaargroei van 3%. Gegeven het herstel van het ondernemersvertrouwen en een verbeterde rendabiliteit, is dit al bij al een gematigd tempo. Volgens de halfjaarlijkse NBB-investeringsenquête zouden de investeringen in de Belgische industrie in 2011 echter met 15,5% toenemen (nominaal). De sterkste stijgingen worden verwacht in de ijzer- en staalnijverheid, de sector van de non-ferrometalen, de metaalverwerking en de chemische en kunststofnijverheid. Deze enquêtegegevens zijn indicatief maar dienen op een later tijdstip bevestigd te worden door registraties.

2.4. Oprichtingen, stopzettingen en faillissementen van bedrijven

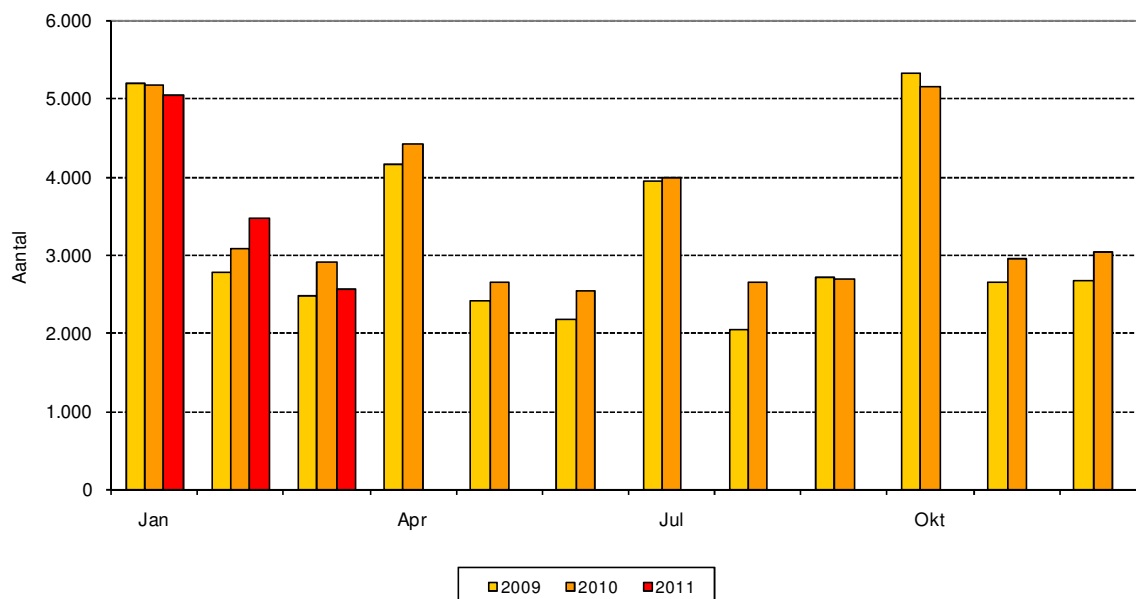
Het aantal oprichtingen kende in 2009 een daling met 9,4% ten opzichte van 2008. Maar de conjunctuurherleving van 2010 bracht verandering en zorgde voor een toename met 6,9% in 2010 ten opzichte van 2009 (figuur 6). De groei was sterker bij de firma's (+11,9%) dan bij de eenmanszaken (+2,5%). Tijdens de eerste drie maanden van 2011 kon de stijgende beweging niet aanhouden (-0,6% in vergelijking met de eerste drie maanden van 2010). Dat komt door een achteruitgang van het aantal opgerichte eenmanszaken.

Gedurende 2009 waren er 6,1% meer stopzettingen van firma's en eenmanszaken dan tijdens 2008. In 2010 was het aantal 4,7% hoger dan in 2009, te wijten aan de stijgende evolutie bij de eenmanszaken. Tijdens de eerste twee maanden van 2011 lag het aantal stopzettingen 6,1% hoger dan in de overeenkomstige periode van 2010. Dat komt opnieuw uitsluitend door de eenmanszaken.

Het aantal faillissementen nam met 14,6% toe in 2009, het jaar van de recessie. Deze toename zette zich in beperkte mate voort in 2010 (+3,9%). Dit kwam op naam van zowel de firma's als de eenmanszaken. Maar tijdens januari-maart 2011 was er een lichte daling van het aantal falingen op jaarbasis (-0,8%). Dit komt uitsluitend door de firma's (-1,8%); bij de eenmanszaken werd nog een aangroei genoteerd van 3,3%. In 2010 verloren 8.488 mensen hun job als gevolg van een faling, 6,9% meer dan in 2009.

Kortom het plaatje oogt beter voor firma's dan voor eenmanszaken.

Figuur 6 Aantal oprichtingen van firma's en eenmanszaken in het Vlaamse Gewest, januari 2009 – maart 2011

Bron: Graydon

2.5. Consumptie van de gezinnen en opinie van de gezinnen over de economische toestand

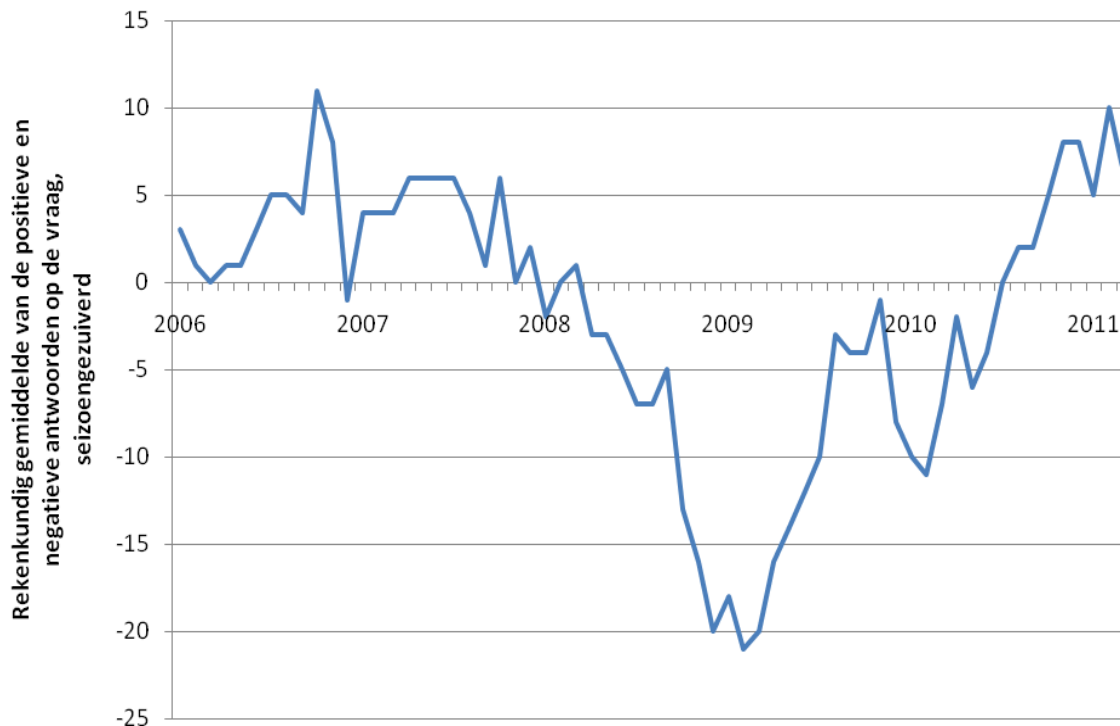
Het reëel beschikbare inkomen van de Belgen viel in 2010 met 0,5% terug (FPB, 2011). Dit komt doordat de indexering achterbleef op de inflatie, een aantal belastingverminderingen zoals de Vlaamse jobkorting teruggeschroefd werden en de niet-geïndexeerde uurlonen niet meer toenamen. Maar er werd minder gespaard vorig jaar zodat de particuliere consumptie met 1,4% aandikte.

Het Vlaamse consumentenvertrouwen⁹ herstelde vrij snel van de inzinking in 2009 (figuur 7). Maar onrust als gevolg van de schuldperikelen van een aantal perifere eurolanden zorgde voor een onderbreking in de klim in de eerste helft van 2010. In de tweede jaarhelft van 2010 ging het vertrouwen opnieuw de hoogte in. Het consumentenvertrouwen is nu hoog en lijkt een limiet bereikt te hebben, getuige de wat minder sterke waarden voor januari en maart 2011. De Vlamingen zijn optimistisch gestemd over de economische vooruitzichten en denken dat de werkloosheid de komende maanden zal dalen. Zij zijn voorts gematigd over hun financiële situatie en hun spaarvermogen.

Het aantal bouwvergunningen voor woningen zit in de lift: in 2010 waren er 15,2% meer dan in 2009. Dit staat in contrast met de afname die in 2009 geregistreerd werd (-18,8%). De bouwvergunningen voor renovatie namen minder sterk toe in 2010 (+5,7%); de daling in 2009 (-3,8%) was dan ook minder uitgesproken.

⁹ Maandelijks ondervraagt de NBB via een telkens vernieuwd gestratificeerd staal een 750-tal Vlaamse gezinnen over de algemene economische situatie, de persoonlijke financiële situatie, de mogelijkheid tot sparen en de intenties om duurzame consumptiegoederen aan te kopen. Op de vragen kan geantwoord worden aan de hand van een vijfpuntenschaal. Vier vragen daaruit dienen voor de samenstelling van de indicator van het consumentenvertrouwen. Deze is het rekenkundig gemiddelde van de seizoengezuiverde saldi van de vier vragen, per vraag als volgt bepaald: stel PP= 'duidelijk beter', P= 'beter', MM= 'duidelijk slechter' en M= 'slechter'. Het saldo wordt dan berekend als $(PP + 0,5 P) - (0,5 M + MM)$.

Figuur 7 Consumentenvertrouwen in het Vlaamse Gewest, januari 2006 – maart 2011, rekenkundig gemiddelde van de positieve en negatieve antwoorden op de vraag, seizoengezuiverd

Bron: NBB

2.6. Arbeidsmarkt

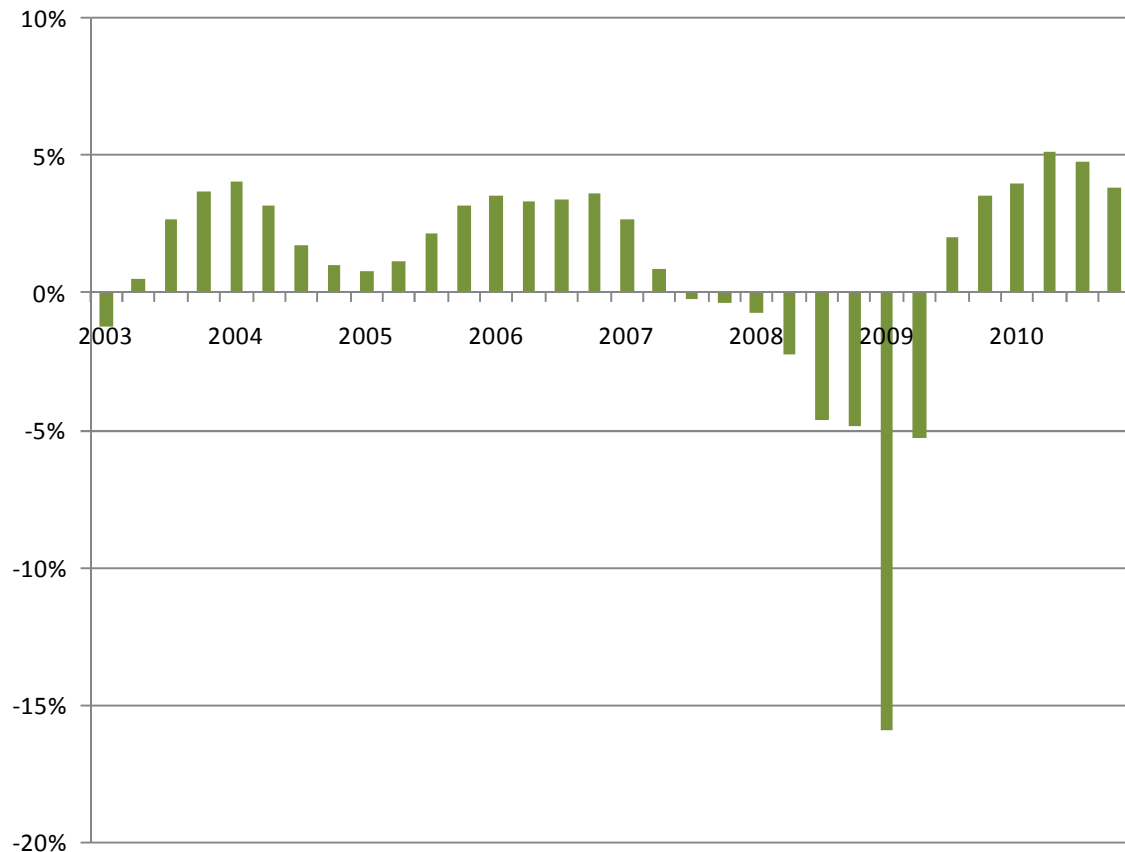
De verbetering van het economisch klimaat tekent zich verder af in de werkzoekendencijfers (bron: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding of VDAB). Maart 2011 is ondertussen de zevende maand op rij die een vermindering in het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) laat zien. In die maand zijn er 192.684 NWWZ; dat zijn er 6,4% minder dan in maart 2010. De heropleving komt vooral de klassieke werkzoekendengroepen ten goede. Enkele groepen genieten voorsniet van de dalende trend: 50-plussers, (zeer) langdurig werkzoekenden en allochtonen op zoek naar een baan.

In maart 2011 ontving de VDAB 29.232 vacatures. Dat zijn er 13,9% meer dan een jaar terug. Dit jaar-op-jaar verschilpercentage ligt lager dan in februari 2011 (+35,3%), maar dit komt omdat de vacaturemarkt zich vanaf maart 2010 herpakte en nu dus met sterkere maanden vergeleken wordt. De werkaanbiedingen voor hogergeschoolden kenden de sterkste stijging tijdens het afgelopen jaar. Maar ook de vraag naar vacatures waarin een laag studieniveau gevraagd wordt, groeide aanzienlijk.

Vanaf het derde kwartaal van 2009 steeg het aantal gepresteerde uitzendingen (bron: Federgon) terug en dat aan een steeds hoger tempo (figuur 8). In het derde kwartaal van 2010 groeide de uitzendarbeid verder aan (+4,8% ten opzichte van het voorgaande kwartaal, seizoengezuiverde data). Ook in het laatste kwartaal van 2010 was er een toename, zij het iets minder sterk (+3,8%).

Volgens de NBB-conjunctuurenquêtes zitten de werkgelegenheidsvooruitzichten van bedrijfsleiders in de lift. Dit is het meest merkbaar in de industrie, handel en diensten aan bedrijven. In de ruwbouw is er tijdens de drie eerste maanden van 2011 iets meer voorbehoud waarneembaar.

Figuur 8 Aantal uren uitzendarbeid, kwartaal-op-kwartaalwijzigingen (seizoengezuiverd), eerste kwartaal 2003 – vierde kwartaal 2010, in %

Bron: Federgon

3. Besluit

De Westerse economieën kennen een gematigde groei, met uitzondering van Duitsland en de VS die een versnelling hoger schakelen. Er zijn evenwel belangrijke onzekerheden: door de interventies tijdens de financieel-economische crisis bouwden de overheden schulden op. Daarbij komen de nodige inspanningen om de kosten voor de vergrijzing op te vangen. De onrust in de Maghreb-landen en de natuurramp in Japan zijn andere factoren die voor onzekerheid zorgen.

De conjunctuurindicatoren in het Vlaamse Gewest doen het echter nog steeds goed. De export herstelt zich, vooral dankzij de landen buiten de EU, de vraag is gunstig en er zijn steeds meer factoren die tot investeren aanzetten. Er zijn opnieuw meer oprichtingen en minder faillissementen, vooral bij de firma's. De Vlaamse consument heeft vertrouwen in de toekomst, mede door de afnemende werkloosheid en het stijgende jobaanbod.

Op de website van de Studiedienst van de Vlaamse Regering is er een pagina met een actueel overzicht van een aantal kernindicatoren van de conjunctuur:

<http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/Pages/2010-01-28-kernindicatoren-conjunctuur.aspx>

Literatuurverwijzingen

Federaal Planbureau (2011). *Economische vooruitzichten 2011*. Economische Begroting, februari 2011.

Afkortingen

ADSEI: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

BRIC: Brazilië, Rusland, Indië en China

ECB: Europese Centrale Bank

FPB: Federaal Planbureau

IMF: Internationaal Monetair Fonds

INR: Instituut voor de Nationale Rekeningen

N11: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Filippijnen, Pakistan, Turkije en Vietnam

NBB: Nationale Bank van België

OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

PIGS: Portugal, Ierland, Griekenland en Spanje

SVR: Studiedienst van de Vlaamse Regering

VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding